

naj bo res objektivnost, in ne domačim listom krivična sodba in njim na kvar.

Da preidem na kaj drugega.

O kongresu antialkoholikov pisali so vsi večji časopisi mnogo. Kar bi morda naše ženstvo zanimalo, je dejstvo, da je tudi v »občem avstr. ž. društvu« govoril profesor dr. Farel iz Švice ter svetoval ženam, na kakšen način naj bi delovale one proti najhujšemu sovražniku človeštva, proti alkoholizmu. — Najbrž se bode tudi tukaj osnovalo društvo abstinentinj, slično onim, ki so jih ustanovile delavne švicarske dame. Kolikokrat se čuje pri nas, kako tožijo samci, ki imajo hrano v gostilnah, da so prisiljeni piti, ker drugače ne dobe hrane. Koliko stane to na mesec, na leto, izračuni si lahko vsak sam, da govorim samo o materijelni škodi in ne tudi o moralni, za katero ima jako malo ljudi smisla. Ta nedostatek so hotele odpraviti žene, in čuditi smo se morali, ko smo slišali, kaj so dosegle v Švici v posameznih mestih v kratkem času. Ustanovile so restavracije, v katerih se dobiva dobra cena hrana brez alkoholičnih pijač. Kako se je s to uredbo ustreglo tudi mnogim moškim, priča izborna frekvencija teh gostilen. Seveda so te žene tudi v svobodni Švici imele mnogo zaprek, morale prestati dosti zasmehovanj, a končno imajo lepo plačilo v vspehu svojega truda in v hvaležnosti mnogih mlajših uradnikov in uradnic.

Na vsakem polji torej že vidimo delovati ženo, in povsod dobrodelno. Res še moramo mnogo predsodkov premagati, a česa ne premaga vstrajnost, združena z inteligenco, in to tem bolj, ker imamo le malokedaj logično mislečega nasprotnika.

Ker že ravno govorim o nelogičnih nasprotnikih, dovolite mi, gpa. urednica, da navedem jedno nesmisel. — Vedno bolj se toži, da je mladim ljudem skoro popolnoma nemožno ženiti se, ako nima on ali ona zasebnega premoženja. Zato tudi vedno bolj izginjajo srečni zakoni, in to ni čuda,

če se mora pri sklenitvi istih po vsem bolj vprašati kakor po ljubezni. Logično misleč človek, ki ve, da je srečen zakon podlaga človeške družbe, bi pričakoval od merodajnih krogov vsega, kar povspešuje svobodno volitev. A ravno nasprotno se godi. V mnogih kronovinah mora učiteljica, poštna uradnica i. dr. izstopiti iz službe, ako se omoži. Zato se niti 10% mladih inteligentnih deklet ne more omožiti, ali pa se omože z možem, ki je mnogo stareji od njih. Ta krivica je gotovo ena največjih, kar jih mora prestati ženstvo. Da se proti njej borimo z vsemi močmi in se bomo, dokler je ne odpravimo, je le dokaz, da se čutimo kot človek — kot žena.

NADEŽDA ALEKSANDROVNA LUHMANOVA. BOŽIDAR TVORCOV. KALUGA.

Nadežda Aleksandrovna Luhmanova je ne le ena iz prvih ruskih pisateljnic, ona je tudi ena iz prvih boriteljnic za žensko stvar sploh, posebno pa zaboljšanje npravstvenega položaja sedanjega i bodočega ženstva.

Ta odlična ženska je letošnjo zimo nekolikokrat predavala v obojih naših stolicah na razne teme ženskega vprašanja. Nadežda Aleksandrovna je prepričana, da je glavni izvirnik nepovoljnega stanja sedanje ženske tista prepad, katera leži mej razvojem moških in žensk v umstveno npravstvenem obziru. Gospa Luhmanova je napisala obširno razpravo pod zaglavjem: »Uzroki večnih preprirov mej moškimi i ženskami.« S to razpravo je od začetka spomladi ishodila vso Rusijo, ter jo predavala pred mnogobrojno avditorijo z velikim uspehom. V velikih provincijalnih središčih, kakoršna so vseučilišna mesta, je lekcija Luhmanove napravila tak utis, vi bi rekli tak furor, da se je morala predavati po nekolikokrat zaporedom.

22. aprila t. l. je Nadežda Aleksandrovna posetila tudi starodavno teškovesno Kalugo, kamurjo je najbolj zvalilo društvo »pomoči učiteljem načelnih (ljudskih) šol«. V obširni dvorani tukajšnjega dvorjanstva ili plemstva, pred izbornim i mnogobrojnim občinstvom, predavala je gospa Luhmanova svojo izljubljeno temo po naslednjem načrtu:

Površni pregled ženskega življenja i prvi uzroki prepиров mej moškimi i ženskami.

Začetek lažnjivih dotik otrok raznega spola.

Načrt skupne odgoje fantičev i dekličev.

Nekoliko besedic o šolah tacega tipa na Švedskem i v Ameriki.

Poezija otroških spominov.

Korist od bliskega spoznanja značajev učeče se mladine obojega spola.

Je li pri sedanji odgoji možno iskreno prijateljstvo mej mladenči i devicami?

Pravice dekličev v Angliji.

Ljubkovanje i ulica — odgojiteljica.

Povodom govora znamenitega našega pravoveda-senatorja Koni — v dvorcu princeze E. M. Oldenburške v Petrogradu o spasu padših žensk. Kdo i kaj more povzdigniti družbinsko npravstvenost.

Sužnje veselja.

O nezakonskih otrocih.

Baharija.

Prizanesljivost družbe k znanim otnošajem.

Ženin i nevesta.

Naloga očeta i matere v odgoji otrok.

Beseda o neoženjenih moških.

Lekcija je trajala cele tri ure s 15-minutnim prenehljem. Učinek predavanja na občinstvo je bil bezdvombeno silen, da si razen, kar je bilo vidno po obrazih, kak moških, tak i ženskih. Osnovna ideja vsega predavanja je, po mojem, vzajemno neznanje i nerazumenje ženskega i moškega spola, i to je tudi glavni vir tistih žalostnih prepиров i navskri-

žij, ktere vidimo v vseh dobah i v vseh slojih človeškega življenja, življenja skupnega, moških z ženskami. Gospa Luhmanova prav za prav novega prav nič ni povedala; pa njena razprava je preispolnjena markantnih slučajev iz raznoobraznih krogov življenjskih, od berača do bogača, od prostaka do usejanega sè zvezdami najvišega državnega dostojanstvenika. Vse te slučaje je gospa prepodavateljica prav umetno zvezala v eno celoto ter jih obobčila i navdahnila z visoko moraloj, kar je lastno le ljudem nadarjenim, kakoršna je bez dvombe Nadežda Aleksandrovna. Pribavite še impozantno unajnost, tisto starost, kteri Prešernove »srčne rane« uže ne motijo sna, i lepo i energično doneči glas bariton — i vi si lahko sestavite resnične pojme, povoljne pojme i o samoj gospe Luhmanovi, i o njenih lekcijah, i tisti ulogi, ktero Nadežda Aleksandrovna igra v ruskem literarnem življenju: uloga ta ni malo važna, a kar je glavno, je, seveda, to, da je polna trnja...

P. S. Gospa I. T. Čulicka, moja dobra prijateljica i velika boriteljica za pravo žensko delo, šepnula je do predavanja g. lektorši, da jo bo slušal tudi sotrudnik »Slovenke«. Sred predivljija dobil sem vizitnico z ruskim, seveda, pripisom: Členica »ruskega literarnega i glediščnega društva v Petrogradu« pošilja vam svoj srčni pozdrav. N. A. L. To vizitnico pošiljam vam*), kak drago relikvijo — hranite jo zvesto! Je menda bolj vaša, nego pa moje malosti...

O SPOLNI VZGOJI.***) DRAGOTIN
LONČAR. PRAGA.

(Zvršetek.)

Drugo pravilo, ki je moramo imeti vedno pred očmi, je to, da vzpodbujamo k

*) Najsrčnejša hvala na izredni ljubeznjivosti! Ured.

**) Po dr. El. Blackwellovi,